

Andragoški center Slovenije

33. Statistični podatki: Udeležba odraslih (25 – 64 let) v izobraževanju

Opomba:

S tem besedilom nadgrajujemo prispevek v InfO-mozaidu št. 20: [Statistični podatki: Udeležba v izobraževanju odraslih](#), kjer smo predstavili prve rezultate raziskave o izobraževanju odraslih. V tem prispevku predstavljamo podrobnejše rezultate te raziskave, ki so jih objavili na Statističnem uradu RS v februarški številki [Statističnih informacij](#).

Zaradi vse večjih zahtev oblikovalcev politik po mednarodno primerljivih in kakovostnih podatkih za spremljanje vseživljenjskega učenja ter podatkov o vključenosti odraslih v formalno in neformalno izobraževanje in usposabljanje, je bila leta 2007 izvedena prva evropska raziskava o izobraževanju odraslih - **Anketa o izobraževanju odraslih (Adult Education Survey, AES)** v vseh državah Evropske unije, državah EFTA in državah kandidatkah za vstop v Evropsko unijo. Z raziskavo so pridobili na ravni EU usklajene podatke o sodelovanju odraslih v vseživljenjskem učenju ter podatke o tem, v kolikšni meri so odrasli vključeni v katerokoli obliko izobraževanja in na kakšne načine pridobivajo svoje znanje. Z raziskavo so želeli tudi ugotoviti, kako odrasli ocenjujejo znanje tujih jezikov in rabe računalnika ter v kakšni meri se udeležujejo družbenih in kulturnih aktivnosti, kakšen je njihov odnos do izobraževanja, zakaj se udeležujejo izobraževalnih aktivnosti oziroma zakaj se jih ne.

V Sloveniji je anketiranje potekalo od septembra do decembra 2007 na vzorcu 7.200 naključno izbranih oseb, starih od 25 do 64 let. Obdobje opazovanja je bilo 12 mesecev pred anketiranjem.

Rezultati raziskave so pokazali, da se je v Sloveniji v obdobju 12 mesecev pred anketiranjem **izobraževalo 40,6 % odraslih v starosti od 25 do 64 let.**

Ženske so se izobraževale nekoliko več kot moški, in sicer se je izobraževalo 43,1 % žensk in 38,1 % moških. V formalno izobraževanje je bilo vključenih 9,7 % žensk in 7,7 % moških, v neformalno izobraževanje pa 37,9 % žensk in 34,5 % moških.

Zanimanje za izobraževanje s starostjo upada – v formalno ali neformalno izobraževanje je bila vključena kar polovica odraslih, starih od 25 do 34 let, v starosti od 35 do 49 let se je izobraževalo 45 % odraslih, od 50. do 64. leta starosti pa se je izobraževalo le še 27 % odraslih.

Delež vključenih odraslih v formalno izobraževanje s starostjo upada. V izobraževanje za pridobitev formalne izobrazbe je bilo vključenih 8,7 % odraslih v starosti od 25 do 64 let, od tega nekoliko več žensk (9,7 %) kot moških (7,7 %). Največ vključenih odraslih je bilo v starostni skupini od 25 do 34 let (22,3 %), in sicer 24,9 % žensk in 20 % moških, delež vključenih v starosti od 35 do 49 let je znašal 6,9 %, v tej starostni skupini je formalno izobraževanje obiskovalo 8,1 % žensk in 5,8 % moških, po 50. letu starosti pa je bil delež vključenih že precej manjši (0,8 %) tako pri ženskah (1 %) kot pri moških (0,5 %).

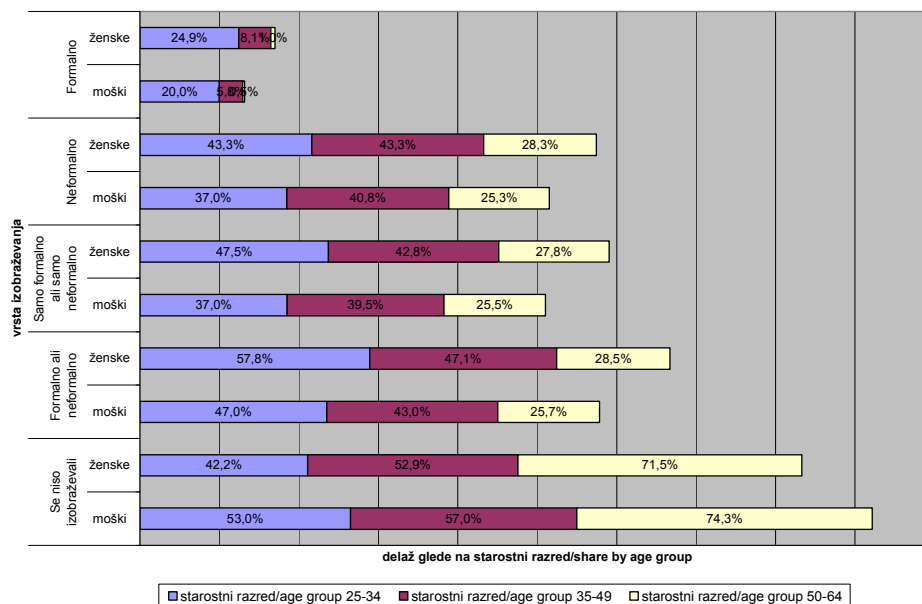
Neformalno izobraževanje je obiskovalo več odraslih kot formalno izobraževanje, in sicer 36,1 % odraslih, od tega 37,9 % žensk in 34,5 % moških. Največ vključenih v neformalno izobraževanje je bilo starih od 35 do 49 let (42 %), od tega 43,3 % žensk in 40,8 % moških. Sledilo je starostno obdobje od 25 do 34 let (40 %), izobraževalo pa se je več žensk (43,3 %) kot moških (37 %), po 50. letu pa se vključenost v neformalno izobraževanje zmanjšuje (26,8 %) tako pri ženskah (28,3 %) kot pri moških (25,3 %).

Skoraj 60 % odraslih v starosti od 25 do 64 let se ni udeležilo nobene izobraževalne aktivnosti. Največ odraslih, ki se ni izobraževalo, je bilo starih od 50 do 64 let (72,9 %), in sicer nekoliko več moških (74,3 %) kot žensk (71,5 %). Preseneča pa podatek, da se ni udeležila nobene izobraževalne aktivnosti več kot polovica žensk (52,9 %) in 57 % moških v starosti od 35 do 49 let ter 42,2 % žensk in kar 53 % moških v starosti od 25 do 34 let.

Dosežena izobrazba posameznika vpliva na vključevanje v izobraževanje. Dodatno so se izobraževali zlasti odrasli z višjo ali visoko izobrazbo, v manjšem obsegu pa odrasli z nižjo stopnjo izobrazbe. Rezultati ankete so pokazali, da se je izobraževalo več kot dve tretjini odraslih z višješolsko in visokošolsko izobrazbo, 39 % odraslih s srednješolsko izobrazbo, delež vključenih z osnovnošolsko izobrazbo ali manj pa je bil manjši (12,7 %).

Formalno izobraževanje je obiskovalo 13,6 % odraslih s končano višješolsko ali visokošolsko izobrazbo, in sicer 13 % žensk in 14,3 % moških. Vključenih odraslih s srednješolsko izobrazbo je bilo 8,9 % (11,3 % žensk in 7 % moških), zaskrbljivoče pa je, da je bilo v formalno izobraževanje vključenih le 2,1 % odraslih z osnovnošolsko izobrazbo ali manj (2,1 % žensk in 2,2 % moških).

Slika 1: Odrasli v formalnem in neformalnem izobraževanju po spolu in starostnih razredih, 2007

VIR: SURS

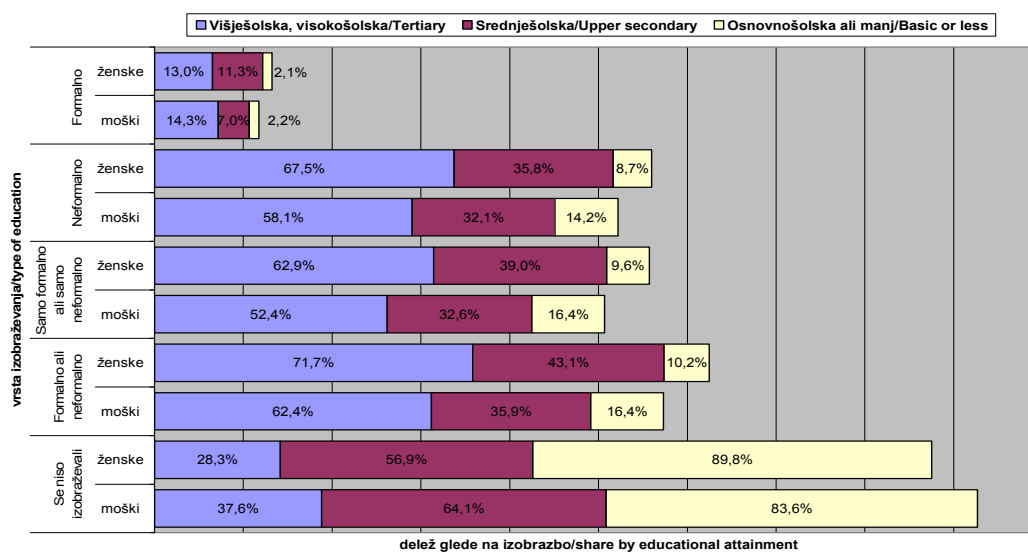
Več odraslih je bilo vključenih v neformalna izobraževanja. Največ jih je imelo višješolsko ali visokošolsko izobrazbo (63,3 %), ženske so se vključevale v nekoliko večjem obsegu (67,5 %) kot moški (58,1 %). Tretjina vključenih odraslih je imela srednješolsko izobrazbo, delež vključenih žensk z srednješolsko izobrazbo je bil nekoliko večji kot delež vključenih moških, in sicer 35,8 % žensk in 32,1 % moških. Tudi neformalno izobraževanje je obiskovalo zelo malo odraslih, ki so imeli le osnovnošolsko

izobrazbo (10,9 %), delež vključenih moških z osnovnošolsko izobrazbo je bil nekoliko večji 14,2 % kot delež vključenih žensk (8,7 %).

V bodoče bo potrebno veliko več pozornosti nameniti odraslim, ki se niso izobraževali, še zlasti tistim z nizko stopnjo dosežene izobrazbe, saj so rezultati raziskave pokazali, da je imelo kar 87,3 % odraslih, ki se niso izobraževali, samo osnovnošolsko izobrazbo ali manj, in sicer kar 89,8 % žensk in 83,6 % moških. Manjši je bil delež odraslih, ki so imeli srednješolsko izobrazbo (60 %, in sicer 64,1 % moških in 56,9 % žensk), 32,4 % odraslih pa je imelo višješolsko in visokošolsko izobrazbo (37,6 % moških in 28,3 % žensk).

Slika 2: Odrasli v formalnem in neformalnem izobraževanju po spolu in doseženi izobrazbi, 2007

Vir: SURS

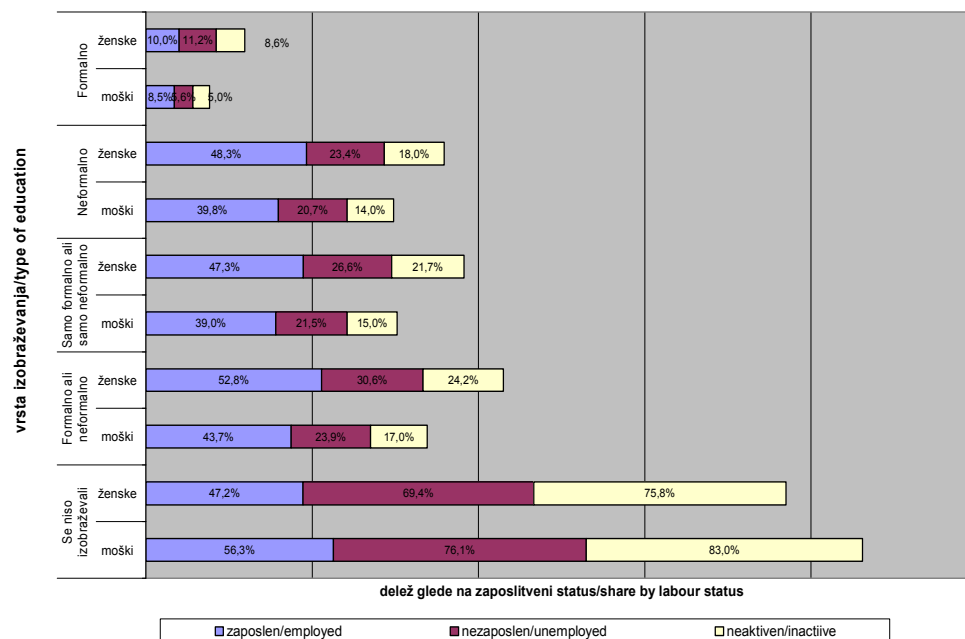
Zanimanje za izobraževanje je večje med zaposlenimi. Med brezposelnimi odraslimi je zanimanje za izobraževanje manjše kot med zaposlenimi, saj se je izobraževalo okrog 25 % vseh brezposelnih, med vsemi odraslimi, vključenimi v izobraževanje, pa je bil ta delež še manjši, 20 %. V programe za pridobitev izobrazbe je bilo vključenih le 10 % brezposelnih, in sicer nekoliko več brezposelnih žensk (11,2 %) kot moških (5,6 %), prav tako pa se je neformalnega izobraževanja udeležilo skupaj le 5 % brezposelnih (23,4 % žensk in 20,7 % moških). Kar 76,1 % brezposelnih moških in 69,4 % žensk ni bilo vključenih v nobeno izobraževalno aktivnost.

Med odraslimi, vključenimi v programe formalnega ali neformalnega izobraževanja, so prevladovali zaposleni (74 %). V programe za pridobitev formalne izobrazbe, zlasti pa v programe neformalnega izobraževanja so se vključevale v večjem obsegu zaposlene ženske kot moški. Med zaposlenimi se ni izobraževalo 56,3 % moških in 47,2 % žensk.

Najmanj vključenih v formalno ali neformalno izobraževanje je bilo med delovno neaktivnimi (dijaki, študenti, upokojenci, osebe nezmožne za delo, osebe, ki skrbijo za gospodinjstvo in druge delovno neaktivne osebe). Formalno izobraževanje je obiskovalo nekoliko več žensk kot moških, ki so delovno neaktivni (8,6 % žensk in 5 % moških), prav tako pa je bilo tudi v neformalno izobraževanje vključenih več neaktivnih žensk (18 %) kot neaktivnih moških (14 %). Med delovno neaktivnimi odraslimi se ni izobraževalo kar 83 % moških in 75,8 % žensk.

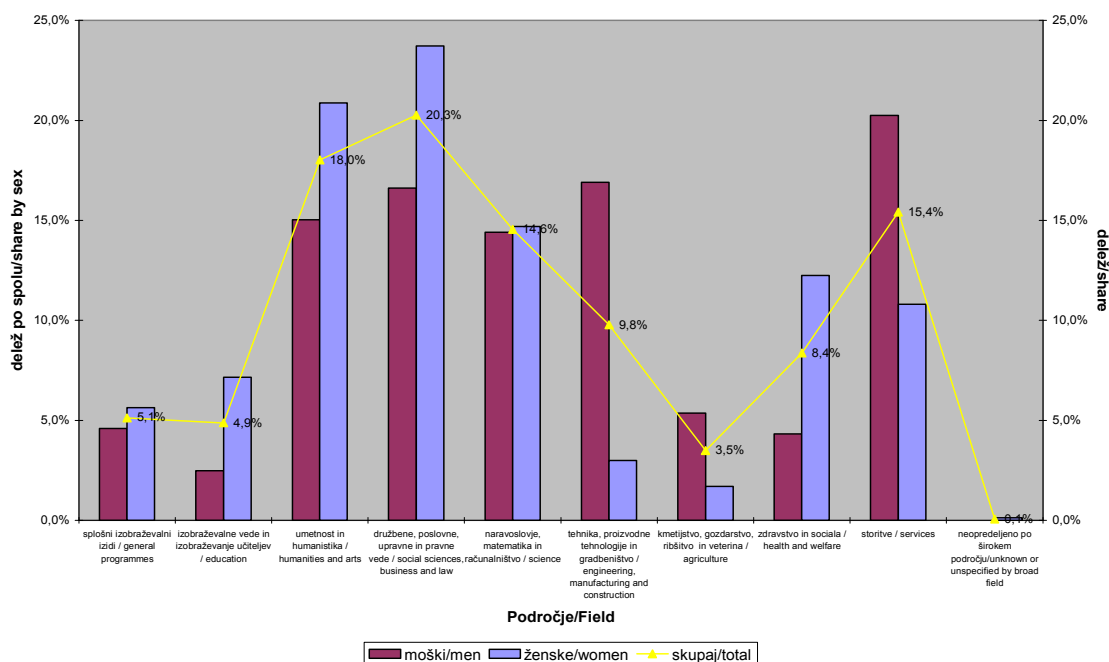
Slika:3: Odrasli v formalnem in neformalnem izobraževanju po spolu in zaposlitvenem statusu

Vir: SURS

Odrasli se izobražujejo na najrazličnejših vsebinskih področjih. Med odraslimi, vključenimi v neformalno izobraževanje, je bilo največ zanimanja za izobraževalne programe s področja družbenih, poslovnih, upravnih in pravnih ved (20,3 %) in programe s področja umetnosti in humanistike (18 %). V ti dve področji se je skupaj vključilo kar 44,6 % žensk, medtem ko so se moški v večji meri vključevali v programe s področja storitev (20,6%) ter tehnike, proizvodnih tehnologij in gradbeništva (16,3 %). Najmanj zanimanja med odraslimi je bilo za izobraževanje s področja kmetijstva, gozdarstva, ribištva in veterine, ki se ga je udeležilo le 3,5 % odraslih.

Slika 4: Odrasli v neformalnem izobraževanju po spolu in področjih izobraževanja, 2007

Vir: SURS

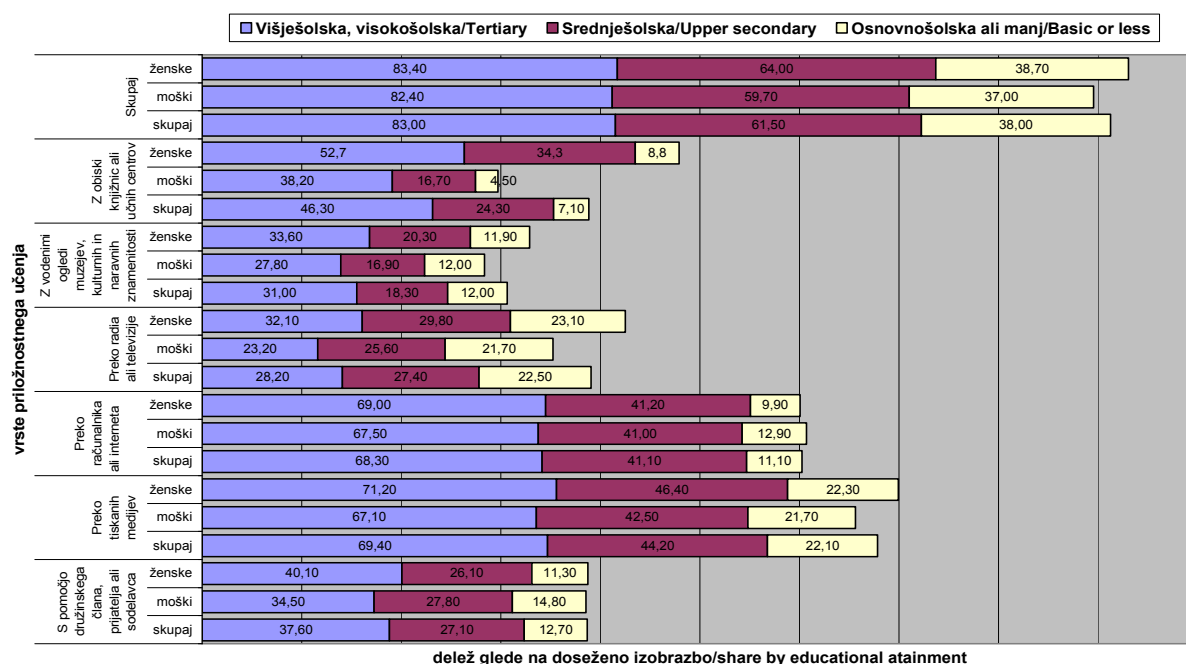
Odrasli si znanje pridobivajo tudi v različnih oblikah priložnostnega učenja, in sicer s pomočjo družinskega člana, prijatelja, sodelavca, medijev, radia in televizije, računalnika, prek obiskov muzejev, knjižnic in drugih centrov.

Podatki so pokazali, da je imelo kar 83 % odraslih, ki so si znanje pridobivali v različnih oblikah priložnostnega učenja, višješolsko ali visokošolsko izobrazbo, 61,5 % odraslih je imelo srednješolsko izobrazbo, 38 % oseb pa osnovnošolsko izobrazbo ali manj. Pri tem med spoloma ni bilo večjih razlik.

Največ odraslih, tako moških kot žensk, si je znanje pridobivajo preko tiskanih medijev in računalnika, najmanj pa preko obiskov galerij, muzejev ter naravnih in kulturnih znamenitosti. Ženske se nekoliko več izobraževale preko obiskovanja knjižnic, radia in televizije ter preko tiskanih medijev.

Odrasli z višješolsko in visokošolsko izobrazbo ter z srednješolsko izobrazbo so si največ znanja pridobivali preko računalnika ali interneta ter preko tiskanih medije, med spoloma ni bilo bistvenih razlik.

Slika 5: Odrasli, udeleženi v različnih oblikah priložnostnega učenja, po spolu in doseženi izobrazbi

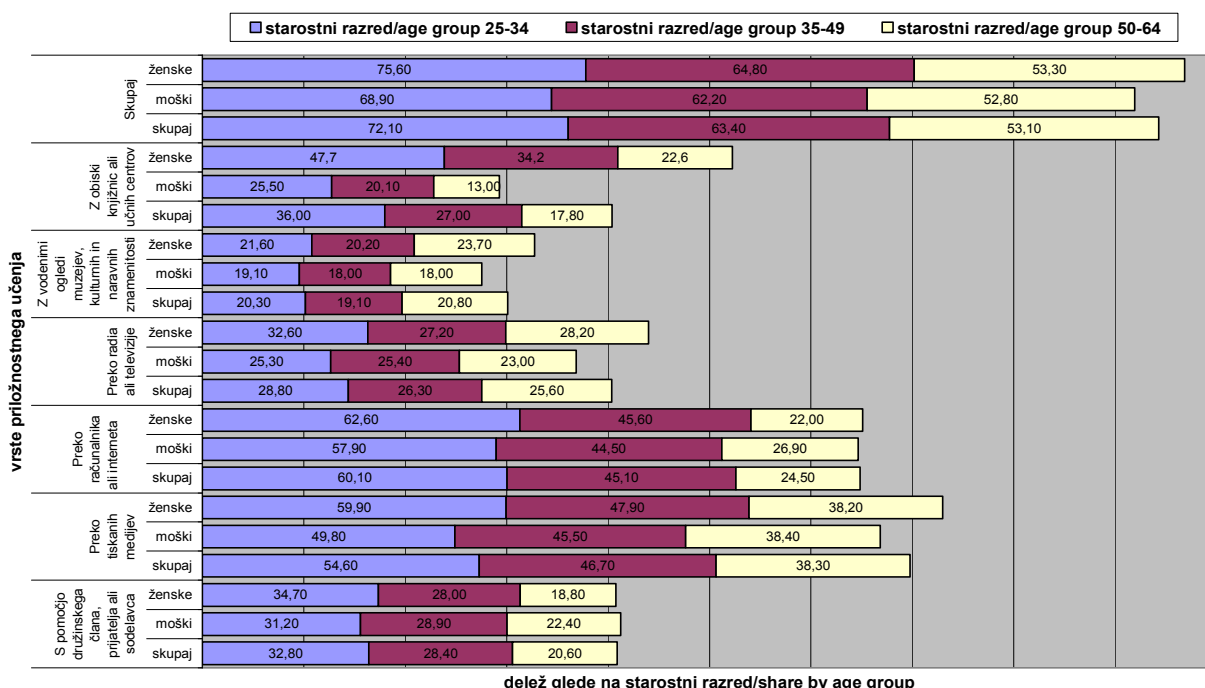
Vir: SURS

Znanje si je v različnih oblikah priložnostnega učenja pridobivalo kar 72,1% anketiranih mladih, starih od 25 do 34 let, in sicer nekoliko več žensk kot moških (75,6 % žensk in 68,9 % moških), v starosti od 35 do 49 let si je na ta način pridobivalo znanje 63,4 % odraslih, po 50. letu pa 53,1 % odraslih.

V vseh starostnih skupinah so odrasli največ znanja pridobivali preko tiskanih medijev in računalnika ali interneta. Mladi, stari od 25 do 34 let, so si največ znanja pridobili preko računalnika (62,6 %) ter preko tiskanih medijev (60 %), najmanj pa preko obiskov muzejev, kulturnih in naravnih znamenitosti (20,3 %) ter preko radia in televizije (25,3 %). Starejši odrasli (tako moški kot ženske) pa so se največ izobraževali s pomočjo tiskanih medijev (38,3 %), veliko manj pa z obiskovanjem knjižnic in različnih učnih centrov (17,8 %).

Slika 6: Odrasli, udeleženi v različnih oblikah priložnostnega učenja, po spolu in starostnih razredih

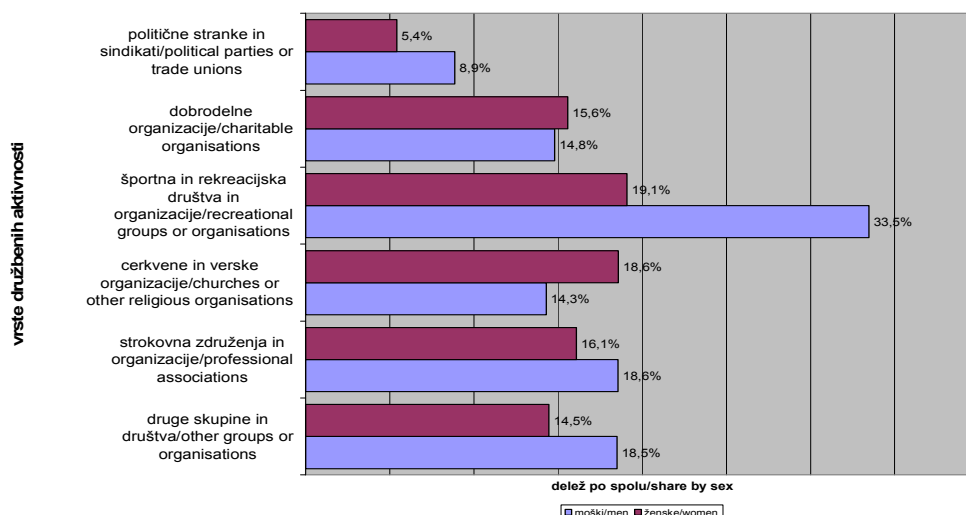

Vir: SURS

Največ odraslih je bilo vključenih v športna in rekreacijska društva in organizacije. Tretjina moških in 20 % žensk v starosti od 25 do 64 let je bila vključenih v različna športna in rekreacijska društva in organizacije. Moški so bili številčnejši od žensk tudi v političnih strankah in sindikatih, strokovnih združenjih in organizacijah ter drugih skupinah in društvih (gasilci, lovci idr.), medtem ko so se ženske v večjem številu vključevale v dobrodelne ter cerkvene in verske organizacije.

Glede na stopnjo urbanizacije so bili v gosto poseljenih območjih anketirani bolj aktivni v športnih društvih in strokovnih združenjih ter organizacijah, v redko poseljenih območjih pa so bili anketirani bolj dejavni v političnih strankah, dobrodelnih organizacijah, cerkvenih in verskih organizacijah ter drugih skupinah in društvih.

Slika 7: Odrasli, vključeni v družbene aktivnosti, po spolu in vrstah aktivnosti, 2007

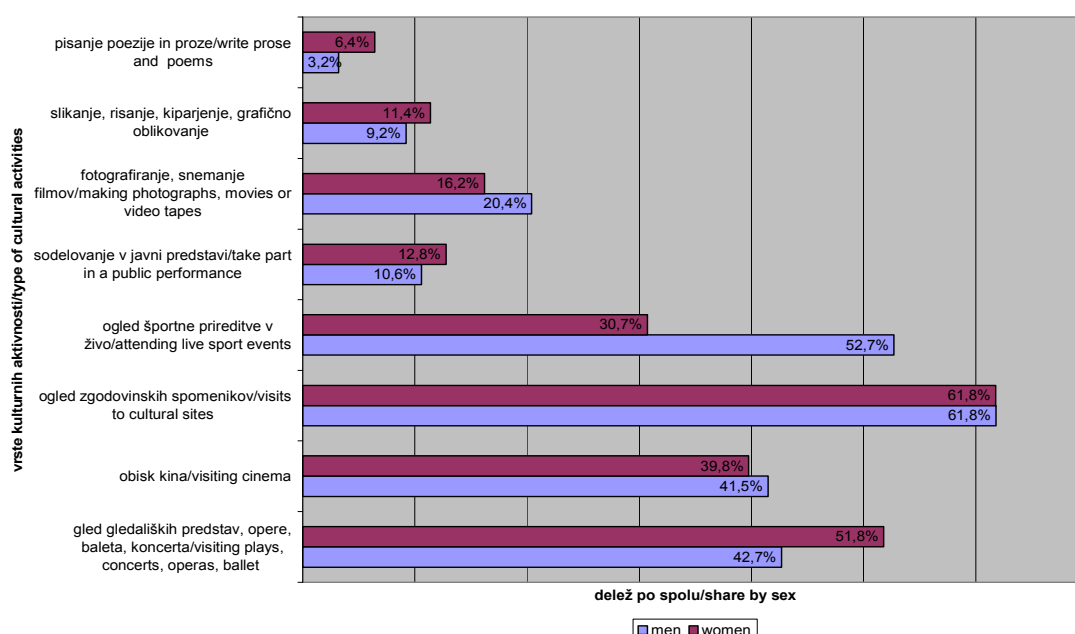

VIR: SURS

Pri vključevanju v kulturne aktivnosti je največ odraslih, tako moških kot žensk, na prvem mestu navedlo ogled zgodovinskih spomenikov (61,8 %), med moškimi in ženskami pa ni veliko razlik tudi pri obiskanosti kina (41,5 % moških in 39,8 %). Več kot polovica anketiranih moških se je udeležila športnih prireditev, moški pa so v večji meri kot ženske tudi fotografirali in snemali filme (20,4 %). Polovica anketiranih žensk si je ogledala gledališke predstave, opere, balet ter koncerte, pogosteje pa so sodelovale tudi v javnih predstavah, ter se udeleževale delavnic slikanja, risanja, kiparjenja in grafičnega oblikovanja. Zelo malo odraslih se je ukvarjalo s pisanjem poezije in proze.

Največ obiskov kina in gledališnih predstav ter fotografiranja in snemanja filmov je bilo v gosto naseljenih območjih, medtem ko pri ogledih zgodovinskih spomenikov in športnih prireditev ni bilo bistvenih razlik glede na tip naselja. Največ zanimanja za sodelovanje v javnih prireditvah je bilo v redko naseljenih območjih.

Slika 8: Odrasli, vključeni v kulturne aktivnosti, po spolu in vrstah aktivnosti, 2007

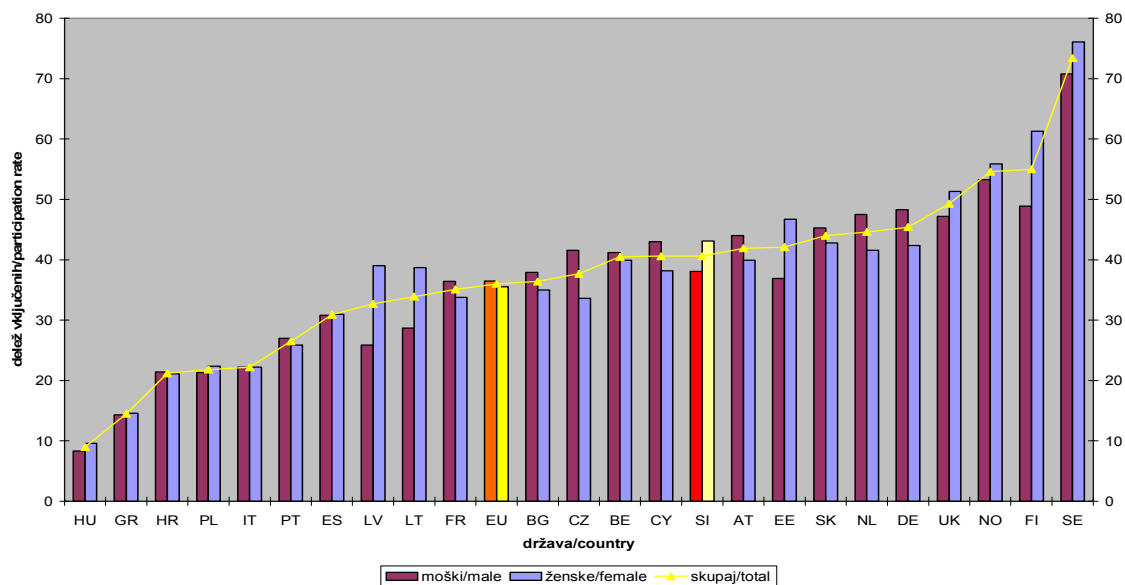
VIR: SURS

Slovenija se je uvrstila nad evropsko povprečje. V Sloveniji se je izobraževalo 40,6 % odraslih v starosti od 25 do 64 let, v EU pa povprečno 35,7 %. Močno pred drugimi državami so se uvrstile skandinavske države Švedska, Finska in Norveška, zadaj pa zaostajajo Italija, Poljska, Grčija in Madžarska.

V Sloveniji se je izobraževalo nekoliko več žensk kot moških, delež žensk, ki so se izobraževale je bil višji tudi v Litvi, Latviji, Estoniji in na Finskem, medtem ko se na Češkem, Cipru, Danskem, Nizozemskem ter v Avstriji nekoliko več izobraževali moški kot ženske.

Slika 9: Delež prebivalstva, starega 25-64 let, udeležen v formalnem in neformalnem izobraževanju, države članice EU-27, Hrvaška in Norveška, 2007

Vir: SURS

Opomba: Za Dansko, Irsko, Luksemburg, Malto in Romunijo ni podatka

Kontaktna oseba za področje: Erika Brenk, erika.brenk@acs.si

Informacijo pripravila: Erika Brenk, erika.brenk@acs.si

Viri:

- Izobraževanje odraslih (po anketi o izobraževanju odraslih), Slovenija, 2007, Statistične informacije, št. 3, 2010 (<http://www.stat.si/doc/statinf/09-si-272-1001.pdf>) (8. 3. 2010)
- Teden vseživljenjskega učenja, Posebna objava, 8.5.2009, (http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=2338) (4. 3. 2010)
- Anketa o izobraževanju odraslih, Prva objava, 23.4.2009 (http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=2286) (4.3.2010)
- Adult Education Survey, Eurostat: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/microdata/adult_education_survey (4.3.2010)

